

ДЖЕВЕЦЬКИЙ Степан Карлович (26. 07. 1843, с. Кунка Подільської губ., нині Гайсинського р-ну Вінницької обл. — 23. 04. 1938, Париж) — винахідник. Навчався у Центральній школі мистецтв і ремесел (Париж). 1878 в Одесі випробував одномісний підводний човен власної конструкції, що рухався за допомогою мускульної сили людини. Наступного року в С.-Петербурзі побудував чотиримісний варіант човна, призначений для оборони приморських фортець, який був прийнятий на озброєння (загалом 50 од.). 1885 на його основі створив перший у світі підводний човен з електродвигуном, що працював від акумулятора. Одесит Володимир Кремінський, надихнувшись розробкою, запропонував альтернативну конструкцію підводного човна без застосування будь-яких механічних рушіїв (Креминский В. А. Заметки о подводном плавании и возможности постройки подводного судна. О., 1892). Згодом Джевецький разом із А. Криловим розробив проект човна водотоннажністю 120 т з паровими двигунами (1898 отримав 1-у премію на міжнародному конкурсі в Парижі). 1907 за його проектом побудовано підводний човен «Поштовий» з єдиним бензиновим двигуном для підводного і надводного ходу. Також працював у галузі авіації та повітроплавання, зокрема розробив теорію ізольованого елемента лопаті повітряного гвинта; був одним із засновників і товаришем голови (від 1882) повітроплавного відділу

Російського технічного товариства. Від 1892 мешкав у Парижі, співпрацював з А.-Г. Ейфелем, займався переважно підприємницькою діяльністю. 2004 в Одесі йому встановлено пам'ятник.

Основні праці

О сопротивлении воздуха в применении к полету птиц и аэропланов. С.-Петербург, 1887; Аэропланы в природе. Опыт новой теории полета. С.-Петербург, 1887; Теоретическое решение вопроса о парении птиц. С.-Петербург, 1891; Определение элементов гребных винтов // Мор. сб. 1892. № 9; Theorie generale de l'helice. 1920.

Рекомендована література

1. Н. Е. Rossell. Possible Application of the Drzewiecki Method to the Design of Water Propellers // Journal of the American Society for Naval Engineers. 1915. Vol. 27 (2); Быховский И. А. Корабельных дел мастера. Ленинград, 1961;
2. Римкович В. Подводные лодки в Аргентине: К 42-му Междунар. Конгрессу подводников-2005 в Аргентине. О., 2005;
3. Калініченко О. Когорта, або роль українського чинника в зародженні, становленні та розвитку військової підводної справи (1595-1995). О., 2010;
4. Соколюк С. М. С. К. Джевецький – фундатор вітчизняного підводного кораблебудування // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Південь України у вітчизняній та європейській історії». О., 2014;
5. Соколюк С. М. Розвиток підводного кораблебудування в Україні в останній чверті XIX ст. // Воєнно-історичний вісник. 2015. Вип. 1 (15); Степанова Е. В., Степанов В. Н. Морской код Украины (теоретико-методологические и прикладные аспекты исследования). О., 2016;
6. Калініченко О. Концепція В. П. Кремінського з підводного мореплавства та його пріоритет у винаході глайдера – підводного човна // Збірник наукових праць Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова. 2017. № 1.

Р. В. Пилипчук

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Джевецький Степан Карлович / Р. В. Пилипчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-23956>. – Останнє поновлення : 2019.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).